TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

KONU TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ

Türk dünyası edebiyatı, ortak duygu ve düşünce dünyasının yanı sıra zengin bir kültür birikimine sahiptir. Türkiye dışındaki coğrafyalarda yaşayan Türkler, ana dili bilinci ile Türkçe eserler vermiştir. Türk dilinin konuşulduğu ülkelerde, bölgelerde yaşayan Türk şairler; halkın sorunlarını, beklentilerini şiirleri aracılığıyla dile getirmiştir. Bu bölgelerde Türkçenin çeşitli lehçe ve şivelerinde eserler verilmiştir. Türkiye dışındaki çağdaş Türk şiirinde genellikle özgürlük ve ulusal bilinç temaları işlenmiştir.

Bahtiyar Vahapzade (Azerbaycan); Şehriyar (İran); Recep Küpçü (Bulgaristan); Mağcan Cumabayulı (Kazakistan); Osman Türkay, Özker Yaşin (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti); Abdülhamit Süleyman Çolpan, Aybek (Özbekistan); Ata Atacanoğlu (Türkmenistan) ve Nimetullah Hafız (Eski Yugoslavya) Türkiye dışındaki çağdaş Türk şiirinin başlıca temsilcileridir.

BAHTİYAR VAHAPZADE

Azerbaycan'ın kuzeyindeki Şeki şehrinde doğdu. Ortaöğrenimini Bakü'de tamamladı. Tıp Fakültesi'ni yarıda bırakarak yükseköğrenimini Bakü Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesinde tamamladı. Üniversitede asistan, doktor, doçent ve profesör olarak çalıştı. Azerbaycan Millî İlimler Akademisi üyeliği görevinde bulundu. Sovyetler Birliği döneminde Azerbaycan Parlamentosunda milletvekilliği yaptı. Azerbaycan bağımsızlık mücadelesine destek verdi, bağımsızlığın kazanılmasından sonra da Azerbaycan Millî Meclisinde milletvekilliği görevinde bulundu.

Türk dünyasında tanınan ve çok okunan bir şair olan Bahtiyar Vahapzade, şiirlerinde özellikle millî ve manevi değerleri işledi. Vatan ve ana dil temaları etrafında Azerbaycan'ın bağımsızlık mücadelesini yansıttı. İlhamını halkın irfanından aldı. Duygulara hitap ederken kimi zaman lirik, kimi zaman epik bir söyleyişe yöneldi. Pek çok ödül aldı, "Azerbaycan Halk Şairi" unvanına layık görüldü. Eserlerinden bazıları farklı dillere çevrildi. *Gülüstan, Şehidler, Şeb-i Hicran* ve *İki Korku* adlı manzumeleri büyük ilgi gördü.

Menim Dostlarım, Bahar, Dostluk Nağmesi, Gurub Düşünceleri, Ürekdedir Sözün Kökü (şiir); *Vicdan, Darağacı, Kızıl Elma, İkinci Ses, Özümüzü Kesen Kılınc, Feryad* (oyun) sanatçının başlıca eserleridir.

SORULAR

SORU 1:

Vatan aşkından yücelsin bütün isteklerimiz,
Yaşasın arzuda, amaçta, temennada vatan

Vatan aşkından alır Bahtiyar öz kudretini
Dövünür kalbi gibi her yeni mısrada vatan

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yurt sevgisi
B) Özgürlük
C) Gelecek kaygısı
D) Hayatın zorlukları
E) Dinî değerler

Cevap: A

SORU 2:

Torpag, o yaşıl gölgeli torpag
Goynunda mezarım da seslenir
Rüzgârla düşen her sarı yarpag
Ruhumda coşan şargını dinler.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
B) Kafiye düzeni abab şeklindedir.
C) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
D) Tam kafiye kullanılmıştır.
E) Nazım birimi dörtlüktür.

Cevap: D

SORU 3:

Bu yol Kerkük yolıdı
Yağmur dögi dolıdı
Üstüme kölge geldi
Zannettim yâr kolıdı
Ah nenni nenni vah nenni vah nenni
Yâr nenni nenni
Bir yâr sevdim Mardinni
Çekemedim derdini

Bu parçanın nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Koşma B) Semai C) Türkü
D) Şarkı E) Mâni

Cevap: C